

Waardzegger

In dit nummer o.a.:

- Van het bestuur
- Activiteiten
- Jeugdnatuurdag
- Braakballen
- Kabouters
- Nieuwe gidsen
- Nieuws uit de winkel

Colofon

Waardzegger, een uitgave van
Hoekschevaards Landschap (HWL)
Vereniging voor behoud en ontwikkeling
van natuur en landschap in de Hoeksche
Waard, opgericht in 1973.
Verschijnt ieder kwartaal
ISSN 1389-7454
Oplage: 1900
Lidmaatschap € 20,00 per jaar
IBAN-nr: NL48 INGB 0002 9980 08
Materiaal uit deze uitgave mag alleen voor
niet-commercieel gebruik aangewend
worden met bronvermelding

Ledenadministratie HWL

postbus 1080
3260 AB Oud-Beijerland
ledenadministratie@hwl.nl

Natuurbezoekerscentrum Klein Profijt

Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
telefoon: 0186 621 888
Beheerder: Merijn van den Hoogenhoff
kantoor@hwl.nl
Openingstijden:
Dinsdag t/m vrijdag 10.00 tot 17.00 uur
Zaterdag en zondag 12.00 tot 17.00 uur

Nationaal Landschap Centrum

Veerweg 1c, 3281 LX Numansdorp
telefoon: 0186 653 512
Beheerder: Cees Mesker 06 1296 6131
kantoor@hwl.nl
Openingstijden:
Dinsdag, zaterdag en zondag
van 12.00 tot 17.00 uur
www.hwl.nl
www.facebook.com/hwlandschap

Dagelijks Bestuur

Els van Veen (voorzitter) 078 618 0691
Bob Wiggers 0186 616362
(secretaris)
Aat Vandersmissen 0186 602536
penningmeester@hwl.nl

IN DIT NUMMER:

- Van de redactie en het bestuur
- Expositie
- Iepenlaantje
- Jeugdnatuurdag
- In memoriam Guus van der Pal
- Nieuwe leden
- Cursus planten herkennen
- Een feestelijke dag
- Kabouters
- Natuurgidsencursus
- Exposities
- Leenheerenpolder
- Paddenstoelen zoeken
- Waardevolle natuur
- Wereldrecord braakballen pluizen
- Activiteiten
- De winkels
- Prikbord met takkebossen

**Foto's voorpagina: Berenklauw, Jannie Dam
en het Kabouterpad, Hilde Visscher**

Redactie:

Aad Bruijnzeel
Hanny Willemstein/ Marcus Dekker
Ineke Moll
Jan Plaisier
Joop Dijkshoorn
redactie@hwl.nl

**Kopij Kwartaal nummers
inleveren in de eerste maand van
ieder kwartaal.**

Aanleveren kopij

Foto's als aparte bijlage ("attachment") bij
een e-mail. Uitsluitend in MS-Word naar:
redactie@hwl.nl

VAN DE REDACTIE

Verbazing alom. Direct na het verschijnen van de herfst Waardzegger meldde zich een vervanger voor Hanny! Voor de gemiddelde lezer geen wereldnieuws natuurlijk.

De redactie was er echter héél gelukkig mee! Als hij het goed doet merkt u er helemaal niets van, want Hanny deed het goed en hij zal echt zijn best moeten doen om haar werk te evenaren. Maar goed, dit is de laatste Waardzegger waar Hanny nog aan heeft meegewerkt en in de lente is Marcus Dekker echt aan de beurt.

Dat betekent niet dat als u een foutje ziet het haar of zijn schuld is. Soms maken schrijvers bewust fouten (denk aan Viezen stinkvissen) en soms zijn fouten in de Nederlandse taal gemeengoed geworden. Rest mij alleen nog om Hanny te bedanken voor de vele jaren die zij meegewerkt heeft vanaf de totstandkoming van de Waardzegger tot wat het nu geworden is. Daarbij wens ik onze nieuwe man veel plezier en een prettige samenwerking toe.

Natuurlijk staan we ook nog stil bij het overlijden van onze steun en toeverlaat op financieel gebied: Guus van der Pal. Wij wensen zijn vrouw en kinderen veel sterkte toe.

Naar aanleiding van het artikel van Arie Pieters schreef Erica Bal: "Tot mijn verbazing zag ik een paar dagen later 4 exemplaren wegvliegen uit een fruitboom van boer Knoot aan de Oud-Beijerlandsedijk. Het begin van een kolonie???????????? Wellicht."

Misschien zijn er meer mensen die wat gezien hebben en wil de vogelclub dit wel in kaart brengen?

Over vogels gesproken, "zou die zoektocht naar een dooie mus al resultaat opgeleverd hebben?"

Als ik een antwoord heb, laat ik het u weten, hoeven we niet meer te zoeken!

Het bestuur heeft, voor volgend jaar, de eerste zaterdag van april uitgekozen voor de vrijwilligersdag. Dit jaar is dat dus 1 april 2017! Geen geintje, gewoon de eerste zaterdag. Of dat in de toekomst zo blijft? Daar moet zij zich nog over buigen. Mijn suggestie is, doen! En dan gelijk de derde donderdag voor april open houden voor de ledenvergadering, die staat in 2017 gepland voor 20 april. Hoeft niemand te vragen wanneer, altijd deze dagen aanhouden.

Dan was er nog de foto van de zalmzwam in het vorige nummer. Die foto is van Kees van den Berg! Ere wie ere toekomt. Dit nummer is ook weer gevuld met veel verhaaltjes en vele foto's. Mocht er iets fout zijn, laat het mij weten! Natuurlijk proberen we het zo goed mogelijk te doen maar met namen gaat het toch vaak mis. Ik zeg ook wel eens tegen Piet: "Ha, die Klaas!" en dan blijkt het Bas te zijn! Zo heeft iedereen wel z'n makke!

Deze keer geen foto's van planten of dieren maar van, wat sommige benoemen als, "een hoop ouwe stenen". Prachtige plaatjes van, vaak nog werkende, stukjes cultuur en techniek. Regelmatig lopen wij bij een molen binnen (let op de blauwe wimpel, dan bent je altijd welkom) en ik verbaas me altijd over het piepen en kraken van hout op hout en het feit dat er zoveel mensen zijn die dit in stand weten te houden.

Op zondag eten we vaak vers brood "van de molen" en soms nemen we het, door de molenaar zelf samengestelde, pannenkoekenmeel mee! Ik kan u zeggen: "Zo lekker maak je het zelf niet!" Ga dus eens kijken, je hoeft echt niet tot de Molendag te wachten!!

Joop

NB:€ 714.06 opbrengst voor HWL van de Rabo clubkas actie .

VAN HET BESTUUR

Els van Veen
Voorzitter

Soms vraag je je als bestuur wel eens af hoe het komt dat er niet meer mensen gebruik maken van de activiteiten die wij als HWL aanbieden. "Wat doe je verkeerd?", denk je dan en hoe komt het dat inwoners van de Hoeksche Waard zo weinig er op uit trekken in hun eigen woonomgeving.

Natuurlijk zie je 's-avonds mensen een ommeetje lopen maar in verhouding zijn er toch niet zoveel mensen op pad. Waar gaan dan al die Hoeksche Waarders hun frisse neus halen? Gaan ze naar het strand of naar de bossen of misschien wel naar de Alblasserwaard of Albrandswaard? Of blijven ze thuis?

Als dat laatste waar is, zou ik zo graag willen weten, wat wij als HWL er aan kunnen doen dat mensen van hun omgeving genieten.

Hoe kom ik er op? Wel ik was 24 september samen met Hilde Visscher op een veldsymposium in Boxtel. Hier ging het over een burgerinitiatief. Een aantal burens wilde het natuurgebied in hun woonomgeving niet laten overnemen door een projectontwikkelaar. Zij hebben de handen ineen geslagen en hebben met heel veel inzet het gebied kunnen kopen en beheren dit nu samen met de natuurvereniging uit hun buurt. Dit bracht mij op de gedachte dat wij als HWL, 43 jaar geleden, natuurlijk ook vanuit een burgerinitiatief zijn ontstaan. Het was wel een iets andere situatie, maar toch kwamen er burgers in actie om het gebied te beschermen. Ik vraag me af of we nu mensen in beweging krijgen als het een natuurgebied is dat onder druk komt te staan. Bij het Kuipersveer leek het er een klein beetje op maar uiteindelijk hebben FREE en HWL het werk dan toch overgenomen.

Nu hoop ik niet dat dit zal gebeuren maar het brengt mij wel op de gedachten dat wij, bij de inrichting van natuurgebieden, niet bedenken wat het de burgers nou echt aan meerwaarde biedt. Kijk nu eens naar De Staart in Oud-Beijerland. Hier zijn een aantal jaren geleden speelelementen voor kinderen aan gebracht die praktisch niet worden gebruikt. Waarom niet? Hebben wij wel voldoende rond gekeken wat de kinderen uit de buurt wilden? Wat vinden ouders of opvoeders er van? Kunnen de BSO en schoolkinderen er voldoende gebruik van maken, met andere woorden, is het aantrekkelijk?

Kortom het zou mooi zijn als we de bewoners, in de buurt van natuurterreintjes, meer kunnen betrekken bij het inrichten en onderhouden van deze gebieden. Misschien vinden jullie, als lezers, dat ik dromen op papier zet maar op het veldsymposium hoorde ik van dit soort initiatieven, dus waarom niet in de Hoeksche Waard

met behulp van een vereniging met heel veel specialisten op dit gebied. Ik daag hierbij dus zowel vrijwilligers van HWL als inwoners van de Hoeksche Waard uit, sla de handen ineen en meld je aan met initiatieven voor je buurt. En HWL-ers laat je uitdagen om de buurt te betrekken en te raadplegen en vragen naar hun wensen alvorens het zelf te bedenken. Omdat je ergens met je ideeën naar toe moet, mag je alles melden bij:

e.v.veen@live.nl en ik hoop dat mijn mailbox ontploft.

FOTO EXPOSITIE GEMEENTEHUIS PIERSHIL "MOOI LICHT"

Deze foto: Bruin blauwtje van Leen de Zeeuw, hoort bij de aankondiging van de Expositie "Mooi Licht"! Zie de aankondiging bij Komende Activiteiten op pagina 30. Een betere aanbeveling om deze expositie te gaan zien, lijkt niet mogelijk.

EINDE VAN HET "IEPENLAANTJE"

Tekst en foto: Arie Pieters

Sinds er vier jaar geleden besloten werd, om een punt te zetten achter de injecties die de oude iepen in de regio moesten beschermen tegen de besmettelijk én dodelijke iepenzekke, was het voor boomliefhebbers elke zomer weer 'nagelbijten'.

Hoeveel vooroorlogse iepen zouden er dit jaar weer ziek worden? Op het moment dat die beslissing genomen werd (begin 2012), stonden er nog bijna 60 oude iepen langs de dijken en uiteraard waren er de 9 monumentale iepen bij de Mariënhoeve.

Meteen in de loop van 2012 ging het al mis: Aan de Oudendijk bij Strijen werden drie vooroorlogse iepen ziek en ook op een andere dijk in de omgeving van Strijen dook een zieke boom op.

De 9 monumentale bomen bij de Mariënhoeve bij Westmaas 'ontsprongen' dat jaar nog de dans.

Dat gebeurde gelukkig ook nog in 2014. In 2015 ging het echter ook daar mis...

Eén van de prachtige, bijna honderd jaar oude reuzen kwam slecht in blad en einde van de zomer was hij vrijwel kaal. Iedereen met een beetje 'boomverstand' weet dan al dat het 'foute boel' is. Het jaar 2016 zou helemaal een dramatisch jaar

blijken te zijn voor de vooroorlogse iepen. In het iepenlaantje doken begin van het jaar meteen al twee bomen op die nauwelijks nog in blad kwamen en in de loop van de zomer werd duidelijk dat minimaal nog één boom ziek was.

Voor de zomer goed en wel ten einde

was, waren deze bomen allemaal zo goed als kaal.

Een vierde boom is een twijfelgeval, maar zeker is wel dat er dit jaar weer minimaal vier iepen kunnen worden afgeschreven. Van de huidige 9 bomen zijn er dus al zeker vier dood aan het einde van 2016. Ondertussen werd aan de Oud-Bonaventurasedijk ook een waarschijnlijk zieke, oude iep aangetroffen. En Bomenwerkgroep Fraxinus Excelsior werd getipt over nog een mogelijk zieke boom tussen Oud-Beijerland en Zuid-Beijerland.

Als het een beetje tegen zit, zullen er in 2017 dus weer zeven unieke, oude iepen minder zijn in de Hoeksche Waard.

Groene erfenis bijna verdwenen uit het landschap

Nog maar een paar jaar geleden waren buitenlandse boomdeskundigen uit o.a. Wales, Groot-Brittannië (mensen van The Woodland Trust) en België laaiend enthousiast over de bijna zestig iepen van circa 90 jaar langs de dijken en de negen bomen, die het iepenlaantje vormden. (De bomen van het Iepenlaantje zijn inmiddels bijna honderd jaar oud.) In veel West-Europese landen moet je groepen oude Hollandse iepen, van bijna een eeuw oud, met een loep zoeken, dus daarom reageerden de boomdeskundigen zo enthousiast. Ondanks protesten van meerdere kanten werd echter door de toenmalige

Commissie Hoeksche Waard besloten om te stoppen met de preventieve injecties. In de afgelopen jaren doken ook nog af en toe dode iepen op in de buurt van o.a. Numansdorp, dus in 2017 zal het aantal vooroorlogse iepen langs dijken (aanplant tussen 1926-1935) tot onder de vijftig zijn gedaald. Het iepenlaantje bestaat in 2017 hooguit nog uit vijf bomen, dus de naam "laan" is nauwelijks meer van toepassing. Los van de discussie hoe "ecologisch verantwoord" het is om bomen middels injecties te beschermen, mogen we niet vergeten dat zeker de negen iepen bij de Mariënhoeve ook een cultuurhistorische waarde hebben. Het is/was uiterst zeldzaam dat men ergens midden in polder nog zo'n groep oude Hollandse iepen kon aantreffen. En daarnaast is er na-

tuurlijk ook nog de 'oorlogsgeschiedenis' van de bomen: Het feit dat er nog maar zo weinig iepen stonden, was "te danken" geweest aan de Duitse bezetter, die in de nadagen van de Tweede Wereldoorlog tientallen bomen van het laantje kapte, om vervolgens de stammen in weilanden te plaatsen. (Dit alles in de hoop zo landingen van geallieerden tegen te gaan.) Het is triest om te zien hoe een unieke, groene erfenis uit het verleden nu in snel tempo uit het landschap verdwijnt.

Een deel van de iepen van het "Iepenlaantje" in de zomer van 2016. De drie bomen op deze foto waren toen nog gezond. Uit de verte is goed te zien wat een prachtige bomen de oude Hollandse iepen zijn.

JEUGDNATUURDAG 2016

Hilde Visscher

Onze 5^e Jeugdnatuurdag was feest voor jong en ouder.

Het weer was ons goed gezind en het gerucht dat jonge mensen zich niet thuis voelen bij HWL kan verwezen worden naar het rijk der fabelen.

Meer dan 200 kinderen kwamen een strippenkaart halen. We durven te stellen dat er tussen de 500 en 600 bezoekers zijn geweest.

En wat een enthousiasme bij vrijwilligers en bezoekers.

Ik neem u mee als gids.

Bij binnenkomst: Het grote spektakel van de 1000 prooidieren te pluizen uit braakballen. Een groep van ruim 10 vrijwilligers die jong en oud uitdaagde ook hun steentje, lees botjes, bij te dragen. En het is gehaald!

De winkel en informatie, zij waren het punt waar de strippenkaarten werden opgehaald.

Binnen was er verder de EHBO, waar je ook een fopverband kon halen, de jaarlijkse MIM knutsel en het vlechten met wilgentenen. De film in de bovenzaal was een rustmoment.

Buiten rechtsaf waren de stokbroodbakkers en de appelmoes makers actief.

Links kon je vogels kijken.

Verder de tuin in waren Nederland Schoon en het "Beestjes zoeken" en bij de grote tent waren plantenquiz, spinnen, schminken en blote voetenpad. Een demonstratie schapen en hond, wandeling met

de boswachter en rare types die opeens opdoken, maakten het feest compleet.

Een goede parkeerwacht en barbezetting zijn de basis voor een evenement.

Volgend jaar, 7 oktober 2017, weer.

Hulp is altijd welkom!

IN MEMORIAM

Guus van der Pal, 1946-2016

Op 7 september bereikte ons het droevige bericht, dat onze oud-penningmeester Guus aan de slopende ziekte ALS is overleden.

Eind 2014 waren de eerste symptomen en in de volgende twee jaar was het voortdurend een strijd tegen uitvallende functies. De ziekte verliep snel, maar hoe lang duurde het niet voor Guus?

Zijn geest bleef ongebroken en hij bleef zich actief inzetten voor HWL, later geholpen door zijn opvolger. Aanvankelijk nog vergaderen op Klein Profijt, maar later alleen nog bij hem thuis. Als altijd, opgewekt, no-nonsens en relativerend.

Eind 2015 heeft hij het stokje overgedragen aan zijn opvolger en nu draaide de zaak om. Guus werd de assistent van de penningmeester en zolang als hij kon.

Guus kwam in 2005 in het bestuur van HWL voor een nieuwe functie, communicatie. In 2008 werd hij penningmeester. Hij heeft de vereniging en twee stichtingen financieel

gezond gehouden en was tevens een van de trekkers van het nieuwe te bouwen Nationaal Landschapscentrum (NLC).

Jaarlijks presenteerde Guus de jaarrekeningen aan het bestuur en gaf daarbij op heldere uitleg zodat iedereen het goed begreep.

Guus was zeer maatschappelijk betrokken en was bestuurder of lid van veel organisaties. Het was voor hem dan ook een grote verrassing, dat op de vrijwilligers dag in maart 2016 hem de versierseken behorend bij het lidmaatschap van de Orde van Oranje-Nassau door wethouder Joosten werden uitgereikt.

Wij herinneren Guus als een opgewekte vrolijke en wijze man, krasse knar en bestuurslid en wensen zijn vrouw Tineke en de kinderen veel sterkte toe met het verlies van man en (groot-)vader.

**“HERINNER MIJ IN DE STRALENDE ZON
ZOALS IK WAS, TOEN IK NOG ALLES KON”**

WELKOM NIEUWE LEDEN!

Als vereniging tot behoud van de natuur in de Hoeksche Waard mogen we trots zijn, dat we leden uit heel Nederland en daar buiten hebben. We heten deze nieuwe leden daarom van harte welkom en hopen iedereen te begroeten bij lezingen, wandelingen, e.d.

R. en E. Ackema

S.Steketee

T.E. van der Schoor

A. Groenendijk

R. Broeders

E.G. Edens

M. van Oudheusden

T. Nootenboom

A. Griffioen

P. van Westen

J. Nagtzaam

M.L. Alblas

T.A.J. Kerklaan

Numansdorp

Numansdorp

Numansdorp

Rotterdam

Barendrecht

Numansdorp

Rotterdam

Numansdorp

Spijkenisse

Strijen

s-Gravendeel

s-Gravendeel

Mijnsheerenland

Sfeermakers sinds 1960 !

* verf * behang * gordijnen
* zonwering * vloerbedekking

Donkersloot
W O O N D E C O R A T I E

Molendijk 38 Oud-Beijerland tel:0186-612031
www.donkersloot-woondecoratie.nl

100 nieuwe leden?

Lever deze bladzijde in en geniet samen met uw vrienden, buren of familie gratis van een heerlijke versnapering (niet alcoholisch) op één van beide bezoekerscentra. Het Nationaal Landschap Centrum (NLC) is open op dinsdag, zaterdag en zondag van 12:00 tot 17:00 uur en

Klein Profijt op dinsdag tot en met vrijdag van 10:00 tot 17:00 uur.

Zaterdag en zondag van 12:00 tot 17:00 uur.

Opsturen mag natuurlijk ook, naar Postbus 1080, 3260 AB, Oud-Beijerland.

Even in een envelop en niet vergeten, er moet dan wel een postzegel op!

=====

Ja, ik wil lid worden van de vereniging Hoekschewaards Landschap

Voorletters en naam :

Geslacht :

Adres :

Postcode, woonplaats:

Telefoon/GSM :

E-mail adres :

Rekeningnummer :

Betaling, minimaal € 20,- per jaar, wordt automatisch in januari afgeschreven van uw rekening. Mocht u ons met een hoger bedrag willen steunen kunt u een bedrag invullen. Ik wil jaarlijks € ..,.. doneren.

Datum: **Handtekening:**

CURSUS PLANTEN HERKENNEN EN OP NAAM BRENGEN.

Elza van Dorsser

Via de voorzitter Els van Veen was de vraag bij de plantenwerkgroep (PWG) naar binnen gekomen, rond herfst 2015, of we bereid waren in de lente van 2016 een plantencursus voor te bereiden en te geven. Het doel was: planten leren herkennen en op naam brengen, met gebruik van het boek de Flora van Heukels.

De flora die door de leden van de PWG wordt gebruikt. Omdat er tegelijkertijd een cursus gaande was voor nieuwe HWL natuurgidsen kon "onze" cursus aan diegenen die het wilden van de HW-

cursus hun plantenkennis vergroten. Zowel Yolanda ten Thije als ik zeiden *ja* tegen deze vraag. Yolanda omdat zij inhoudelijk sterk genoeg was om een cursus in elkaar te zetten en ik omdat ik het superleuk vond uit mijn vele, vele foto's aanvullend en verduidelijkend materiaal ondersteunend aan te bieden.

We begonnen vol goede moed. Urenlange uitwisselingen. Van tekst, leerstof en fotomateriaal. Met Els van Veen werd van alles doorgesproken. Eén van de punten die we elkaar beloofden, was dat we aan het eind van les 4 een groepsfoto zouden maken. Els zou dan voor een Bewijs van Deelname zorgen. Zowel Yolanda als ik zijn deze afspraak beiden vergeten. Heel dom, want tijdens de drukbezochte laatste les was het

erg leuk geweest als we alle deelnemers zo'n certificaat hadden kunnen overhandigen.

Er schrijven 18 personen in. Slechts 3 zijn er afgehaakt, vrijwel direct. De rest is heel trouw blijven komen. Het was een erg leuke cursus, maar wat hebben we ons beiden verkeken op de voorbereidingstijd! Neem

alleen al les 1.

Die ging over de families van de kruisbloemen en de lipbloemen.

De week voor de les werd door ons gekeken welke planten er al bloeiden. Dat was heel spannend. In de Oosterse Bekade Gorzen kon ik veel planten vinden. Maar vinden is slechts

één onderdeel. Ze moesten de ochtend van de dag van de les worden uitgespit (raapzaad), uitgestoken om de wortels te kunnen laten zien (vroegeling), geplukt (hondsdrif, gele – gevlekte – witte – paarse dovenetel) en allen schoongemaakt. Dan naar het NLC worden gebracht, in het water worden gezet. Verdeeld worden over de tafels. Het leuke was wel, dat er 's avonds door iedereen planten in de hand genomen konden worden en dat de leerstof die Yolanda overdroeg zeer aanschouwelijk werd. Les 1 was wel heel veel leerstof. Dat blijft een moeilijk punt. Voor de groep die al iets weet, is het te verdragen. Voor de groep die het verschil niet weet tussen een wortel en een stengel is het een punt, voor ons, ter

overdenking. Maar hoe kunnen we nu de eigenschappen van bv. de kruisbloemen of de lipbloemen overdragen als we eerst niet iets vertellen over DE PLANT in het algemeen? En dan ook nog Heukels erbij, al direct die eerste avond..... Maar Heukels kunnen lezen was wel het doel van de cursus! Als ik het over kon doen zou ik les 1 iets anders indelen.

Uiteindelijk hebben we in 6 lessen 13 plantenfamilies besproken. Families die in de Hoeksche Waard veel voorkomen en die

gezocht en gevonden kunnen worden door de deelnemers. Dat bleek ook elke week. Yolanda vroeg de deelnemers planten mee te nemen van de besproken families. En het was erg leuk te zien hoe enthousiast dit gedaan werd. Wij, Yolanda en ik, hadden deze

cursus nooit zo succesvol kunnen laten verlopen als we niet enorm geholpen waren door zeer trouwe leden van de plantenwerkgroep. We hebben de cursus afgesloten met een wandeling door de Oosterse Beka-de Gorzen. In hun hand een lijst met plantennamen. Planten die ze daar kunnen vinden, als ze weten hoe die planten er uit zien. Erg leuk einde van de cursus.

Hieronder zal ik de planten beschrijven die we aangeleerd hebben. Maar eerst een oproep: Het werk van de Planten Werk Groep (PWG) is: inventariseren en determineren van de planten die in de Hoeksche Waard groeien. Wij leveren die gegevens aan Floron, net zo als alle andere plantenwerkgroepen in Nederland dit doen. Daardoor is bekend waar, in heel Nederland,

een plant weinig of juist veel voorkomt. **We inventariseren voor ons plezier, maar wel met een doel voor ogen.** Het kan ook zijn dat SBB(staatsbosbeheer) of Natuurmonumenten ons nodig heeft voor het inventariseren van een bepaald stuk grond.

Onze groep kan nieuwe leden gebruiken.

Zeker *jonge* leden. Mensen die nu tussen de 20 en de 40 jaar zijn en in de komende jaren mee willen denken en groeien in de veranderingen die rondom het inventarise-

ren en het doorgeven van gegevens spelen. We hebben u keihard nodig!!!! Natuurlijk kost het tijd. Tijd die je aan de natuur wilt besteden. In de zomer minimaal één avond per week. Ik kwam, tijdens mijn IVN-cursus in 2006 in aanraking met deze groep en

ben nooit meer weggegaan. Eén van de PWL (een super leuk mens) zei: "Elza, fijn dat je er bij komt, maar je bent eigenlijk te oud." Wat deze groep echt nodig heeft zijn jonge mensen die het belang van het inventariseren inzien. Hallo, dacht ik toen. Ze heeft gelijk gehad. Onze groep heeft jonge leden nodig om de kennis, gevonden door de Hoeksche Waard kilometer voor kilometer te inventariseren, door te geven. Voor uw kinderen.... en kleinkinderen. Is het wat voor u? Bel naar Frank van Gesselle en hij vertelt u wanneer we bij elkaar komen. (078 -8437683) (06-49992954) Bij voldoende animo komt er weer een cursus.

EEN FEESTELIJKE DAG!

Tekst: Elza van Dorsser,

Foto's: Len Korevaar

Op 29 september 2016 sluit de plantenwerkgroep haar zomeractiviteit (planten inventariseren in de HW) af met een tochtje naar een eilandje in de Grevelingen: Ossenhoek. Aanwezig zijn Frank van Gessele, Sjoerd Reitsema, Rook Goudswaard, Arjo van Dijk, Truus van Belle, El Rookhuizen en Elza & Kees van Dorsser.

Na een kort tochtje met de boot *Kees en Elza* komen we rond half 11 op het eilandje aan. We drinken koffie en vertrekken daarna, gewapend met flora, rugzak met inhoud, loop en fototoestel om zoveel mogelijk planten te scoren en leuke vondsten te zien. Om het een beetje officieel te laten lijken, worden de namen gestreept. We vinden ruim 110 planten. Echt super. Eerst gaan we in twee groepjes uiteen, maar na drie kwartier worden we één groep. Al gebeurt het regelmatig dat de ene helft voorbij een plantje loopt en teruggeroepen wordt door één of meerdere langzamere of meer attentere nabijvers. En die rol wisselt steeds. Het leukste moment is toch wel de vondst van de (liggende of gewone) *vleugeltjesbloem*, temidden van *muizenoor* en *geelhartje*. Iedereen lag met de camera op de grond. Juist op dat moment kwam mijn man Kees aanwandelen met de hond. Hij moest er zo om lachen. Ook het *geelhartje*, de *herfstbitterling*, de *parnassia* en het *rond wintergroen* werd met gejuich begroet.

We vinden:

bloeiende planten: zoals de *vleugeltjesbloem*, *rond wintergroen*, *zulte*, *zeemelkdistel*, *Engels gras*, *herfstbitterling*, *brunel*, *parnassia*, *madelifje*, *grote zandkool*, *haagwinde*, *luzerne*, *wilgenroosje*, *biggenkruid*, *geelhartje* en *fraai duizendguldenkruid*;

planten met vruchten: *egellantier*, *duindoorn*, *meidoorn*, *judaspenning*, *hopklaver*, *bitter-*

zoet, *hazelaar*, *wilde liguster*, *gelderse roos* en enkele andere soorten rozen;
planten met voor ons duidelijke "eigen" kenmerken: zoals *bijvoet*, *kleefkruid*, *straatgras*, *hazenpootje*, *koninginnekruid*, *valeriaan*, *zevenblad*, *kropaar*, *speerdistel* en *krulzuuring*;

maritieme planten: *zulte*, *hertshoornweegbree*, *Deens lepelblad*, *klein schorrenkruid*, *Engels gras*, *zilte zegge*, *helmgras*, *strandkweek*, *fraai duizendguldenkruid*, *parnassia*, *duinriet*, *duindoorn*, *zeemelkdistel* en *zilte rus*;

planten met vraagtekens: *zeggen*, *meldes* en *ganzevoeten*. Die gingen mee naar huis. We hebben nog gezocht naar overblijfselen van de *harlekijnorchidee*, maar niets teruggevonden. (Had ik in mei j.l. gefotografeerd.) Ook van de *ratelaar* was niets meer te vinden.

Nieuw is bijna voor iedereen: *boksdooorn*.

Lijkt op het eerste gezicht op *duindoorn*.

Maar bij beter weten, wordt duidelijk dat je nauwkeuriger moet kijken. Volgend jaar ga ik o.a. voor die plant terug naar de *Ossenhoek*.

Terug aan boord hebben we genoten van de *courgettesoep*. Ik had geen *keukenmixer*, maar de *smaak* was er niet minder om.

We hebben naast planten ook nog een paar erg mooie *paddenstoelen* gevonden:

Berkenboleet

Krulzoom

Roodsporiehoutzwam

Zwartwordende wasplaat.

Voldaan ging iedereen aan het eind van de dag naar huis. Mocht u na het lezen van dit stukje meer over de gevonden planten en deze werkgroep van het HWL willen weten, dan kunt u bellen met Frank van Gessele (06-49992954) of met Truus van Belle (0186-662112).

Duinparasol zwam

Arjo van Dijk, Frank van Gessele, Truus van Belle, Sjoerd Reinstra, Rook Goudswaard, El van Rookhuizen en Elza van Dorsser-Benne van de plantenwerkgroep op het eiland.

Zwartwordende wasplaat

Truus van Belle,, Arjo van Dijk, El van Rookhuizen en Rook Goudswaard in de boot.

Kabouters rond Klein Profijt!

Hilde Visscher

Heeft u ze al gezien?

Die kleine wezens met rode mutsen die rondom Klein Profijt op paaltjes staan afgebeeld? Zij zijn onderdeel van een vast Kabouterpad.

Een wens die Reina Schol al lang had, is nu gerealiseerd.

Dat het een succes is, blijkt uit de vele door hun rode muts herkenbare kabouters, die u regelmatig tegenkomt.

Soms met een stok balancerend op hun hoofd maar ook rollend van de dijk.

Neem even de tijd om ze te observeren. Of ga de uitdaging aan en kijk of u een goede kabouter zou zijn.

Doe mee met uw (klein) kind(eren) of laat zien dat er een goede kabouter in u schuilt. De kosten voor deelname zijn gelijk aan de andere paden. Dat wil zeggen, dat er twee euro wordt betaald per persoon. Daarbij krijgt het kind bij aanvang een kaboutermuts.

Dit alles is mogelijk geworden door een enthousiaste groep vrijwilligers. De kaarten zijn gemaakt met medewerking van "Schot" en "Quadraat", en door hen gesponsord. De opdrachttekeningen zijn door Kees Plomp gemaakt.

Gezocht: Flip de boskabouter!

De redactie van de Waardzegger is op zoek naar een scherpe foto van deze kabouter.

Voor het gemak noemen wij hem Flip de Boskabouter, omdat hij (bijna) altijd in de buurt van bomen, dus bos, gezien wordt. Het zal niet meevallen, hem te herkennen, want meestal doet hij juist z'n muts af. Dan weet je niet dat het een kabouter is. Maar je kan hem ook weleens voor de open haard vinden en dan kan je hem herkennen aan z'n witte krullen en het kettinkje om z'n nek.

Mochten de kinderen die het kabouterpad bezoeken of ergens bij het knotten of waar dan ook op het eiland deze kabouter tegenkomen, maak er dan snel een goede foto van. Papa, Mama, Opa, Oma of de juf willen vast wel even helpen. Wij hebben géén idee waar hij allemaal komt. Je moet ook héél snel zijn, want hij is zo weer weg maar als je hem ziet en vraagt of je een foto mag maken, wacht hij misschien wel even. In het lentenummer plaatsen wij dan een aantal (scherpe) foto's met de naam van de fotograaf en de plaats waar de foto genomen is. Stuur

de foto naar: redactie@HWL.nl. Succes!

HWL

Hoekschewaards Landschap
promotioneel sinds 1973

Interieur molen De Lelie, Puttershoek,
Jannie Dam

Molen Simonia, Piershil,
Kitty de Zeeuw

Foto gemaakt door Cora van Leeuwen. Goudhaantje in onze tuin te Klaaswaal

Hij vloog tegen de ruit,
na even versuft te zijn
ging hij er gelukkig
weer vandoor.

Deze foto kwam op
15 november nog bin-
nen, terwijl ik bezig was
met versturen naar de
drukker. Het vliegend
hert, de molen van
's-Gravendeel, moest
hier maar even plaats
voor maken.
Volgend nummer komt
die molen aan de beurt.
(redactie)

DE IVN - HWL NATUURGIDSENCURSUS 2015-2016

Tekst en foto's: Lilian Klepper

Eind 2014 werd door het HWL in samenwerking met het IVN een cursus opgezet om vrijwilligers op te leiden tot IVN-natuurgids.

Na bekendmaking in de regionale kranten zijn er begin januari 2015 voldoende aanmeldingen om deze cursus te kunnen starten. Tijdens een winters weekend, 23 t/m 25 januari 2015, kwamen 23 deelnemers en de cursusleiding voor het eerst bij elkaar op een mooie locatie in Brabant voor de kick-off van een bijna twee jaar durend avontuur.

De feestelijke afsluitende dag van de cursus, met de uitreiking van het landelijk erkende IVN-natuurgidsendiploma en bijbehorende naambatch, vond plaats op 1 oktober 2016 op het eiland Tiengemeten, en in het NLC in Numansdorp.

Het was een intensieve cursus waarbij theorieavonden in het NLC, 1-2 x per maand op donderdagavond, werden afgewisseld met excursies, 1 x per maand, op zaterdagochtend in de mooie en vaak bijzondere natuur-

gebieden in de gehele Hoeksche Waard. Er was een goede planning, agendering van data, gemaakt waardoor alle deelnemers zo veel mogelijk aan alle activiteiten konden deelnemen. Een agenda-planning van bijna twee jaar!

De theorielessen zijn gegeven door een scala aan sprekers, aan de hand van een dik IVN cursusboek en werkvormenboek. Daarnaast is door de deelnemers veel tijd gestoken in zelfstudie van de natuur in de breedste zin.

De excursies in terreinen van het HWL, SBB of NM(NatuurMonumenten) hadden meestal als thema natuurwaarnemingen en landschapsherkenning. Er is veel gewandeld, maar ook een kanotocht kon niet ontbreken in het kreek-waerrijke Hoekschewaardse landschap.

Tijdens de wandelingen is naast het waarnemen ook geoefend in het organiseren en leiden van een excursie. Van alle excursies zijn door de cursisten verslagen geschreven.

De cursus had een aantal 'vaste' onderdelen die door alle deelnemers moesten worden afgewerkt.

Een 5-minutenpraatje.

Aan het begin van de theorieavonden is door alle deelnemers éénmalig een 5-minutenpraatje gehouden. Hierbij moet de cursist in 5 minuten (maximaal!) een presentatie geven over een aan de natuur gerelateerd onderwerp. Het bleek in de praktijk best moeilijk om binnen de gestelde tijdslimiet van 5 minuten een afgerond verhaal te maken. Een prima oefening in het kort en bondig over brengen van een boodschap.

Stage lopen bij een werkgroep van het HWL.

Alle deelnemers hebben afhankelijk van hun persoonlijke voorkeur een stage gelopen bij een van de vele werkgroepen van het HWL. Van de werkgroep Communicatie of Milieu & Beheer tot Terreinbeheer en Fruit & Sap maar ook bij Educatie of Jeugd zijn stages gelopen. En, natuurlijk bij de Plantenwerkgroep, de Zoogdierenwerkgroep, Vlinders & Libellen, Vogels, en de Aquatische werkgroep. Tijdens deze stage is vooral gekeken naar de organisatie binnen de werkgroep(en) en de activiteiten van de werkgroep(en). Van deze stages is door de deelnemers een verslag gemaakt. Meerdere cursisten zijn na hun stage actief geworden binnen een van de werkgroepen van het HWL.

Het Natuurwaarnemingsproject.

Tijdens de duur van de cursus moet de deelnemer waarnemingen doen in een klein stukje natuur dicht bij huis, bijvoorbeeld een stukje uit de eigen tuin of nabij gelegen park. Wat groeit er en hoe ontwikkelt zich dat in de loop van de tijd. De bevindingen worden genoteerd in een natuurdagboek. Ook van dit onderdeel wordt aan het eind van de cursus een verslag geschreven.

Naast deze individuele opdrachten waren er ook een aantal groepsopdrachten.

Het Adoptieterrein.

Tijdens de cursus zijn drie verschillende groepen gevormd die een adoptieterrein hebben bekeken. Het terrein is door de desbetreffende groep deelnemers regelmatig, gemiddeld één keer per maand, bezocht waarbij inventarisaties zijn uitgevoerd van de flora en fauna. Zowel bovengronds, maar ook ondergronds is door middel van bodemboringen gekeken naar de samenstelling. Ook is speciale aandacht gegeven aan het waterleven waarbij met waadpak en schepnet alle in het water aanwezige dieren zijn bekeken. Naast flora en fauna zijn ook de ligging en de geschiedenis van het terrein en de aanwezige cultuurelementen beoordeeld. Dit alles onder de leiding van een vaste mentor. Van deze bevindingen is per adoptieterrein een mooi verslag gemaakt.

Deze verslagen zijn in te zien in de bibliotheek van Klein Profijt in Oud Beijerland en liggen ook op de leestafel van het NLC in Numansdorp.

Op elk terrein is aan het eind van de cursus door de betreffende groep cursisten een excursie georganiseerd voor de medecursisten en cursusleiding.

De onderzochte terreinen:

Negentienmorgenvliet, bij Westmaas, met

als mentor Merijn van den Hoogenhoff.
Zwanegat - Sint Antoniepolder, bij het Oude
land van Strijen, met als mentor Theo
Schuurmans.

Argusvlinder en Landgoed Eeckelaar, bij
Puttershoek,
met als mentor Cees Mesker.

De Educatieve Eindopdracht.

Voor deze opdracht zijn weer drie groepen
gevormd, met andere samenstellingen dan
bij de adoptieterreinen. De opdracht was
een natuuractiviteit te organiseren met een
educatief karakter. Er zijn drie heel verschil-
lende activiteiten uit voortgekomen, die op
de afsluitende dag, op Tiengemeten, door
de groepen zijn gepresenteerd.

Een "ontdek-kist" voor lagere schoolleer-
lingen over Duurzame Landbouw met
opdrachten, waarbij duurzaamheid in het
agrarische bedrijf centraal staat.

Een zintuigelijke beleving voor begeleiders
en bewoners van De Rembrandt, het
verzorgingshuis in Oud-Beijerland waar-
bij rolstoelgebruikers onder begeleiding
kunnen genieten tijdens een excursie in
de natuur.

Een les-presentatie over de biodiversiteit in

de woonomgeving, waarin toehoorders
wordt opgeroepen tuinen en de directe
woonomgeving natuurvriendelijk in te
richten en daarmee de biodiversiteit te
verhogen.

Het was een boeiende, intensieve tijd waar-
in soms gemopperd (het is best véél alle-
maal) is, maar ook heel veel plezier ge-
maakt en gelachen is. Al de inspanningen,
activiteiten en vele uren die door de deelne-
mers in deze cursus zijn gestoken hebben
als resultaat 18 IVN-gediplomeerde Natuur-
gidsen opgeleverd. Een mooie uitkomst,
waar de nieuwe gidsen maar ook het HWL
trots op mogen zijn.

Tot slot wil ik, mede namens alle cursisten,
grote waardering en dank uitspreken voor
de cursusleiding, Cees Mesker en Lucienne
Oomens, die deze cursus hebben opgezet
en met grote vasthoudendheid tot een erg
mooi eindresultaat hebben gebracht.

EXPOSITIES

Hanny Willemstein

Het is u ongetwijfeld opgevallen, met grote rode letters staat in de vorige Waardzegger, dat in de maand december er een expositie plaatsvindt van kunstwerken en –werkjes, die in de loop van de tijd in Klein Profijt zijn verzameld.

Hoe dat er uit gaat zien, daar hebben wij, de leden van de werkgroep exposities, geen flauw idee van. Merijn gaat in zijn eigen Klein Profijt op speurtocht. Wij zijn benieuwd wat er uit alle hoeken en gaten van het gebouw tevoorschijn komt.

Bent u ook nieuwsgierig? De maand december leent zich uitstekend om in Klein Profijt een lekker kopje koffie of warme chocolademelk te komen drinken.

Dat laatste geldt natuurlijk ook voor de maanden januari en februari 2017. Dan kunt u de schilderijen van Cor van Drongelen bekijken. Cor is woonachtig in Puttershoek en is na zijn pensioenering begonnen met tekenen en schilderen. Eerst voorzichtig met pastelkrijt en houtskool, later is hij gaan schil-

deren in acryl en de laatste jaren hoofdzakelijk in olieverf. Zijn onderwerpen zijn divers, maar meestal schildert hij landschappen en portretten.

Cor heeft diverse cursussen gevolgd in open ateliers en de SKVR in Rotterdam, bij ToBe in Dordrecht en bij Zura Kalanda in Numansdorp.

In de maanden maart en april exposeert Kees Plomp,

schilder en aquarellist.

LEENHEERENPOLDER STAP VOOR STAP

Tekst en foto's:
Martijn Verweijen

Zoals wellicht bekend, wordt nu door verschillende partijen gewerkt aan een inrichtingsplan voor de Leenheerenpolder.

De bedoeling is dat grootschalige getijden-natuur ontwikkeld (eigenlijk: hersteld) wordt in de polder met daarnaast ruimte voor recreatief medegebruik en voor het ontplooiën van initiatieven door lokale ondernemers. Bij dat laatste moet gedacht worden aan verblijfsrecreatie en buitenarrangementen. Het recreatief medegebruik zal beperkt blijven tot extensieve vormen als wandelen, fietsen, skeeleren, schaatsen, vissen en zwemmen. Deze activiteiten zullen bijna

uitsluitend plaatsvinden in de z.g. Kop. Dit is het deel van de polder dat droog blijft en dat 30 ha beslaat. Bijna 100 ha zal puur getijdennatuur zijn. Ook de verblijfsrecreatie blijft beperkt tot het droge deel. Op zich lijkt het eenvoudig een en ander met elkaar te verenigen, maar de praktijk is erg weerbarstig. Alle betrokken partijen hebben de wil tot een breed gedragen gezamenlijk plan te komen. Partijen die zich actief met de plan-nenmakerij bezighouden zijn o.a. WNF, SOHW, gemeente Korendijk, Natuurmonu-menten, Hoekschevaards Landschap, dorpsvereniging Goudswaard en twee on-dernemers. Een en ander vindt plaats onder paraplu van de Gebiedsagenda Hoeksche Waard-west en het Droomfonds van de Na-tionale Postcode Loterij. Zoals eenieder ondertussen wel weet, loopt er ook een be-roep van

HWL tegen het besluit van de Eu-ropeese Commissie om de Leenhee-renpolder te schrappen als Natura 2000-gebied. Sommigen vinden dit maar verve-lend. Men vreest, dat bovenge-schetste plannen

door het beroep van HWL nadelig worden beïnvloed en dat je de polder best natuurlijk in kan richten zonder de Natura2000-status. De inschatting van HWL is, dat het één het ander niet hoeft uit te sluiten. Het is goed mogelijk recreatie in te passen in een Natura2000-gebied zonder de instandhoudingsdoelen te schaden. Als het maar in goed overleg gebeurt. HWL vindt het weer terug krijgen van de Natura2000-status belangrijk. Je hebt dan een sterker afwegingskader om medegebruik al dan niet toe te staan en je hebt bereikt, dat de Europese Commissie voortaan niet zomaar meer een gebied kan schrappen louter om politieke redenen. Men zal voortaan met wetenschappelijke argumenten moeten komen.

De gronden van de Leenheerenpolder (LHP) zijn nu in handen van de provincie Zuid-Holland. De bedoeling van het kabinet Rutte 1 (staatssecretaris Bleker) was dat de provincie de gronden weer verkoopt om met de opbrengst NNN te realiseren elders in de

provincie. Vanwege het lopende beroep is verkoop problematisch. Voorlopig lijkt er niets te gaan gebeuren op het gebied van grondtransacties en wacht iedereen af. De bijgevoegde schets is slechts een momentopname. Ondertussen is de Kop in het noorden al weer duidelijk middels een dijk afgescheiden van het pure natuurgebied. Die scheiding blijft leidend. Er zullen nog vele sessies en vele schetsen volgen!

Programma van eisen “N-2000 proof” Leven in de Brouwerij,

Schetsbijeenkomst 14 september :

- Gedenkbos, (dorpsvereniging de Coorndijk)
- boeregolf (B. Ampt)
- horeca ontwikkeling (wie?)
- woningbouw op veilige hoogte (terpen o.i.d.)
- strandje inpassen
- wandelroute door de LHP in de richting van de KD slakken (PZH?)
- haal de buitendijk weg, in plaats van kleine gaatjes, die de indruk wekken dat de dijk is gebroken
- studie doen naar recreatieve veerverbinding met Nissewaard (Landschapstafel) en evt Waterbus
- Mogelijkheden voor verblijfsrecreatie
- Onderzoek doen naar randvoorwaarden vanuit het stroomvoerende gebied RWS
- Voortvarende uitwerking (plan voor eind 2016 gereed voor besluitvorming)

PADDENSTOELN ZOEKEN IN PARK

DE LANING, OUD-BEIJERLAND

*Namens de 5 gidsen
Ineke Koenis*

Wel 5 gidsen van het HWL stonden op 23 oktober op een zonovergoten zondagmiddag klaar om het publiek meer te vertellen over paddenstoelen in park De Laning.

Helaas viel de opkomst een beetje tegen en dat terwijl in Oud-Beijerland toch heel wat mensen wonen... Uiteindelijk bleef de teller steken op 13 volwassenen en 4 kinderen. In 2 groepen werd er daarna door dit druk bezochte park gelopen en er werden wel zo'n 30 soorten paddenstoelen gevonden! Na zo'n lange droge periode een goed resultaat.

In de grote lanen bestond de vondst vooral

uit grote molenaars, een enkele vliegenzwam en diverse franjehoeden. Vooral de prachtige en grote tranende franjehoeden lieten zich goed bewonderen. Bij het toegangspad richting begraafplaats waren ook mooie exemplaren te zien, zoals de enorm grote ruige weerschijnzwam, de goudvliesbundelzwam en de prachtvlamhoed. Naast deze reuzen waren de mostrechttertjes weer heel klein. De mensen die meeliepen, waren zo geïnteresseerd dat de spiegeltjes goed van pas kwamen om de onderkanten van de zwammen te bekijken en de loepjes gingen van hand tot hand. Zo konden ook de (soms heel) kleine exemplaren bekeken worden. Op het grasveld (naast de schapen) was de koraalzwam een toppertje. Wat zijn er toch veel verschijningsvormen in de

Prachtvlamhoed, Rob Vriens

Tranende Franjehoed, Rob Vriens

bijzondere wereld van de paddenstoelen!
Na 2 uur zat de wandeling er op.
De kinderen kregen nog een leuke button
met

"paddenstoelenexpert".
We kunnen weer terug-
kijken op een geslaagde
publieksexcursie.

Op de foto's een indruk
van de excursie en en-
kele vondsten.

WAARDEVOLLE NATUUR MOET BEHOUDEN BLIJVEN

Hoekschewaards Landschap (HWL) heeft de afgelopen jaren op vruchtbare wijze samengewerkt met de gemeenten in de Hoeksche Waard en het waterschap Hollandse Delta.

Dit gebeurde via de gemeenschappelijke regeling Groenbeheer Hoeksche Waard. Daarmee werd uitvoering gegeven aan het Landschapsbeheerplan.

De op handen zijnde opheffing van Groenbeheer Hoeksche Waard was voor HWL aanleiding om de balans op te maken. Dit heeft geleid tot een mooi rapport.

Binnen de huidige regeling behoren de krekennatuur (Argusvlinder en Vlietproject), het beheer van dijken, maar ook het onderhoud aan knotwilgen, het onderhoud aan het hoogstamfruit aan de Ritselaarsdijk en de Zuiddijk en tal van werkzaamheden op het gebied van boombeheer en struweelonderhoud.

HWL is de afgelopen jaren een zorgzame uitvoerder gebleken van een groot deel van de werkzaamheden.

Argusvlinder kent inmiddels een ongeken- de biodiversiteit. De aanwezigheid van vele soorten wilde orchideeën is daarvan het levende bewijs. Vlietproject heeft alles om uit te groeien tot eenzelfde succes. Dat geldt voor de gehele streek en in sterke mate voor de terreinen die door HWL worden beheerd. Zij verzorgt samen met agrariërs de uitvoering en er is een grote actieve betrokkenheid van inwoners. Meer dan

200 vrijwilligers voeren ieder jaar de werkzaamheden uit aan de knotwilgen en het hoogstamfruit.

De aanpak van HWL heeft er bovendien aan bijgedragen, dat de kosten zo laag mogelijk konden blijven.

Met de opheffing van Groenbeheer Hoeksche Waard vervallen de afspraken over het beheer van de eerder genoemde objecten. De mogelijkheden voor het toekomstige beheer worden momenteel gezamenlijk onderzocht.

Natuurlijk hoopt HWL op voortzetting van de werkzaamheden in samenwerking met Waterschap Hollandse Delta, gemeenten, agrariërs en andere direct betrokkenen.

In het rapport "Visie op groen beheer" (zie: www.hwl.nl onder de knop documenten: eindrapport_HWL_verkleind.pdf) maakt HWL de balans op over de periode met GroenbeheerHW en doen wij aanbevelingen voor de toekomst. Het zal worden uitgereikt aan alle verantwoordelijke bestuurders ter ondersteuning bij de besluitvorming.

Wij nodigen u van harte uit dit (informatieve) rapport te lezen! U vindt het op onze website www.HWL.nl onder "documenten".

Namens Hoekschewaards Landschap,
Cees Mesker
Terreinbeheerder & bestuurslid

WERELDRECORD BRAAKBALLEN PLUIZEN, NEERGEZET OP 1300 PROOIDIEREN

Merijn van den Hoogenhoff

Tijdens de jeugdnatuurdag in het NLC op 8 oktober werd op initiatief van Merijn van den Hoogenhoff een wereldrecord neergezet in een geheel nieuwe discipline. Hieronder het verslag van de initiatiefnemer. Bron: Facebook hwl. Daar zijn ook meer foto's en grafieken te bewonderen.

"Ik denk dat het al een jaar of vijf geleden is dat ik bedacht "het zou toch leuk zijn om eens een record te zetten met braakbal-pluizen." Dat idee verdween weer en kwam weer terug. Tot ik begin dit jaar (enigszins onder druk) besloot dat het er nu maar van moest komen.

Maar..... Wat voor record 24 uur pluizen?

Nee niet haalbaar een heleboel prooien in een korte tijd. Ja, dat zou wel kunnen. En dus ging de molen in mijn hoofd draaien. Uiteindelijk zou de poging ondernomen gaan worden op de jeugdnatuurdag van HWL. Deze dag leent zich voor zo'n poging, omdat je dan educatie, plezier (kinderen mogen ook mee doen) en wetenschap met elkaar kunt combineren. Gelukkig bleken een behoorlijk aantal mensen bereid om mij met het behalen van dit record te helpen, want alleen is wel een hele grote uit-

daging.

En zo werd het zaterdagmorgen 8 oktober 2016. Om 10 uur precies gingen we van start met eerst maar eens een voorraad prooidieren pluizen. Want de prooidieren (voornamelijk muizen) zitten verpakt in een braakbal. En geloof me, daar komen ze niet vanzelf uit lopen. Tegen half elf kon er begonnen worden met determineren (het op naam brengen van de prooidieren).

Meer dan 15 volwassenen en misschien wel 80 kinderen hebben mee geplozen. En om klokslag twee uur kwam de 1000ste muis op het beeldscherm in de tabel. In vier uur hadden we het weten te klaren! 250 prooidieren per uur.

Maar omdat nog lang niet alle kinderen hun braakballetje hadden geplozen, gingen we door tot half vier. Toen waren we op en konden we na 1300 prooidieren geen piep of pap meer zeggen.

Het was een geweldige dag met als resultaat een record waar anderen zich aan kunnen gaan meten.

Ik wens ze succes toe!

KOMENDE ACTIVITEITEN

Voor zover bekend!

December: depotopruiming Klein Profijt

In de afgelopen 20 jaar hebben wij aardig wat kunstwerken (werkjes) verzameld.

Die worden in de maand december geëxposeerd en te koop aangeboden!

Expositie: januari en februari 2017: de schilderijen van Cor van Drongelen in Klein Profijt.

Dag en datum	: woensdag 28 december
Tijd	: 13.00 - 15.30 uur
Verzamelpunt	: Grote parkeerplaats op Buitendijk; vanuit Strijensas links voorbij einde Wielweg/Schenkeldijk te Strijen
Activiteit	: Oliebollentocht: onder welke weersomstandigheden dit jaar!? max. 50 deelnemers aanmelden via excursies@hwl.nl
Dag + datum	: zaterdag 21 januari
Tijd	: 10.00 -12.30 uur
Verzamelpunt	: Open Hofkerk, Willem van Vlietstraat 2A, 3262 GM Oud-Beijerland
Activiteit	: Dorpswandeling in Oud-Beijerland (met erwtensoep!).
Kosten	: €5,00 voor leden, niet leden €7,00 kinderen tot 12 jaar half geld
Aanmelden via excursies@hwl.nl
Dag + datum	: zaterdag 11 februari
Tijd	: 14.00 - 16.00 uur
Verzamelpunt	: Zwanegatsedijk 1A, 3299 LT Maasdam
Activiteit	: Bezoek aan melkveebedrijf Commijs
Dag + datum	: zondag 19 februari
Tijd	: 13.00 -16.00 uur
Verzamelpunt	: Veerdienst Tiengemeten, Nieuwendijk 1, 3284 KR Zuid-Beijerland
Activiteit	: Wandel/huifkartocht naar Wintergasten en grote grazers op Tiengemeten
Kosten	: €4,00 voor leden, niet leden €6,00 kinderen tot 12 jaar half geld
Kaartje voor de pont niet inbegrepen bij excursiekosten
Aanmelden via excursies@hwl.nl

**Expositie: maart en april 2017: Kees Plomp,
schilder en aquarellist
zie ook artikel: Exposities**

Dag + datum : zaterdag 4 maart
 Tijd : 13.30 -16.00 uur
 Verzamelpunt : NBC Klein Profijt, Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
 Activiteit : Ontdekkingstocht naar en in Goidschalxoord

Dag + datum : zaterdag 18 maart
 Tijd : 14.00-16.00 uur
 Verzamelpunt : Kerkplein, Westmaas
 Activiteit : Lentewandeling met bezoek aan lammetjes en kaasmakerij.

Dag + datum : zaterdag 1 april (géén grap)
 Verzamelpunt : NLC Numansdorp, Veerweg
 Activiteit : Vrijwilligersmiddag. Info volgt

Dag + datum : Paasmaandag 17 april
 Tijd : 13.30 -16.00 uur
 Verzamelpunt : NBC Klein Profijt, Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
 Activiteit : Paaswandeling met afsluitend eieren zoeken voor de kleintjes (tot 8 jaar)

Dag + datum : donderdag 20 april
 Tijd : 19.30 uur
 Verzamelpunt : NBC Klein Profijt, Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
 Activiteit : **Ledenvergadering**

Wanneer : maart en april 2017
Wat : Expositie van de Werkgroep Natuurfotografie HWL
Thema van de expositie: Vlinders en libellen
Waar : Gemeentehuis van Korendijk in Piershil

houd altijd de website in de gaten!

Kijk voor meer en de meest recente informatie op www.hwl.nl

**Kosten standaardexcursies: leden € 2,-, niet-leden € 3,- en kinderen t/m 12 jaar € 1,-
 Tenzij anders vermeld.**

DE WINKELS

Het is al weer een tijd geleden, dat u iets kon lezen over de winkel in Klein Profijt en het NLC.

We hebben nu een goede reden weer eens te schrijven.

gers met dieren, magnetische vlinders, leuke kaarten voor kinderen over waterdieren en diersporen, vergrootglazen met kompas, vliegende vogels.

Te veel om op te noemen.

Daarom willen wij u vragen eens naar Klein Profijt te komen of naar het NLC. Maak eens een wandeling in de tuin en loop dan ook even binnen om onze vernieuwde winkel te bekijken.

Graag tot ziens,

**Anneke Kienhuis en
Ria Vermeulen**

Het aanbod in de winkel is onlangs flink uitgebreid. Er is nog steeds vraag naar klompen, dus we zijn de klompenmaker weer eens gaan

bezoeken en hebben nu weer een uitgebreid assortiment. We hebben blanke en geschilderde klompen in allerlei maten. Verder hebben we naast de bekende artikelen zoals wenskaarten en artikelen van Van der Meulen, zoals de dienbladen en onderzettertjes, ook een aantal nieuwe artikelen.

We hebben nu glazen vogels, sleutelhan-

PRIKBORD

TE KOOP: WILGENTAKKEN EN OPENHAARDHOUT

Vlecht een prachtige natuurlijke schutting met verse wilgentakken, afkomstig van diverse knotlocaties van HWL uit de Hoeksche Waard.

Te koop voor € 4,25 per bos van 10 slieten (takken), elk ca. 4 meter. Met één bos kan je ongeveer 0,6 m² schutting vlechtten.

Dik wilgen snoeihout, geschikt voor de openhaard en vuurkorf, kan worden besteld voor € 15,- per m³.

Heb je belangstelling? neem dan contact op

met de afdeling boombeheer,

Flip Scherbeijn, tel. 0622233315 of stuur een e-mail aan beheer@hw1.nl

Foto:

voorbeeld van een zelfgevlochten wilgen-schutting (in dit geval rond bestaande stammen van coniferen haag).

-Foto: Ruud Horijon

Fotoproducten

Print uw mooiste momenten direct op kunstglas, kunststof, metaal of hout. De fotoproducten zijn ook buiten geschikt. Zo kunnen uw foto's binnen aan de wand maar bijvoorbeeld ook in uw tuin schitteren.

Veel toepassingen met kunststof

Duurzame en krassvaste printproducten! Producten: labels, certificaten, menukaarten, placemats, posters, point-of-sale, banners, displays, lichtboxen, wanddecoratie, bewegwijzing, enz.

Zelfhechtende materialen

Quaadraat print direct op zelfklevend vinyl met UV inkt waardoor de stickers voor binnen en buiten geschikt zijn. Ook zijn zelfhechtende materialen zonder lijm mogelijk, zoals Yupo Tako (zuignapjes principe), statisch papier en magneetfolie.

Direct printen op hout

Elk detail van het hout blijft zichtbaar! Producten: foto op hout, kaarten, winkelinrichting, kastwanden, kastdeuren, balies, tafelbladen, dienbladen, krukjes, wanddecoratie, enz.

Veelzijdig met UV printen

- Uitstekende afdrukkwaliteit
- Onbeperkt aantal materialen
- Tot 4 cm dik
- Harde & flexibele materialen
- Geschikt voor binnen en buiten
- Kleurecht door UV bestendigheid
- Vrije vormen mogelijk
- Witte inkt voor speciale effecten
- Voordelig door direct printen op het materiaal

Hergebruik van meubelen is ook van deze tijd. Als de basis nog goed is, waarom zou u dan nieuw kopen?

Wij stofferen, restaureren alle soorten zitmeubelen en hebben diverse soorten meubelstoffen en verschillende soorten leer op voorraad. Vrijblijvend prijsopgave en altijd 3 jaar garantie.

Ophalen en terugbezorgen van uw meubelen doen wij met plezier en....

GRATIS in Zuid-Holland-Zuid

Om zelf te stofferen bestelt u de meubelstoffen via onze site

www.doehetzelfvoordeel.nl

Kom langs op de Oostdijk 187 in Oud-Beijerland, tel: 0186-621 430
of neem contact op via www.dominikq.nl

Ruimte voor adressticker
Niet over de advertenties plakken!

Neem nú een
abonnement

Dichtbij
af te halen

Mét verrassende
recepten!

Welkom bij de boer!

Kijk op onze site
voor het actuele
programma.

Geniet wekelijks van biologische groenten, fruit,
aardappelen en speltpasta van boerderij Landzicht.

Landzicht biologisch
groentenabonnement.nl
Boerderij Landzicht
Mees en Ageeth Visser
Broekseweg 2a, 3291 LA Strijen
info@groentenabonnement.nl
www.groentenabonnement.nl

Kies voor biodiversiteit in úw Hoeksche Waard!